

NÁSTROJ NA VYHODNOCOVANIE BEZPEČNOSTNEJ SITUÁCIE ZASTUPITEĽSKÝMI ÚRADMI SR V ZAHRANIČÍ A SPOLUPRÁCA ČLENSKÝCH KRAJÍN EÚ, NATO A OSN PRI RIEŠENÍ KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ

Jarmila Štefanková^{1,4}, Peter Rakšány²,
Jaroslav Valko³, Karol Balog⁴

ABSTRAKT

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZV a EZ SR) pravidelne monitoruje a vyhodnocuje bezpečnostnú situáciu v zahraničí. Portál krízového manažmentu (PKM) je nový inovatívny nástroj na vyhodnocovanie bezpečnostnej situácie v zahraničí a slúži na podporu rozhodovania a riadenia krízových situácií. PKM zbiera dáta online, umožňuje vyhodnocovať, prezentovať a riadiť riziká v aktuálnom čase. Prepojenie portálu s plánovaným portálom EU MATEUS by zefektívnilo vzájomnú výmenu informácií medzi členskými krajinami EÚ, NATO a OSN a umožnilo by zvýšenie efektivity reakcií na mimoriadne udalosti. Predovšetkým by sa zabezpečila lepšia koordinácia pomocných zásahov, prevencia a predchádzanie škodám pri mimoriadnych udalostiach.

Kľúčové slová:

krízový manažment, krízové plánovanie, bezpečnosť, riziko, FMEA

ABSTRACT

The Ministry of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic periodically monitors and evaluates security situation abroad. The crisis management portal is a new innovative tool for security situation evaluation abroad and serves to support decision making and crisis management. The portal collects data online and enables evaluation, presentation and management at current time. The portal connection with the planned EU portal MATEUS would allow being more effective in information

¹ Ing. Jarmila Štefanková, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Bratislava jarmila.stefankova@mzv.sk

² Ing. Peter Rakšány, PhD., ALISON Slovakia s.r.o. Bratislava

³ Ing. Jaroslav Valko, Stála delegácia Slovenskej republiky pri NATO – zástupca SKR MV SR, Brusel

⁴ Prof. Ing. Karol Balog, PhD. Ústav bezpečnostného inžinierstva, STU, Materiálovotechnologická fakulta, Trnava

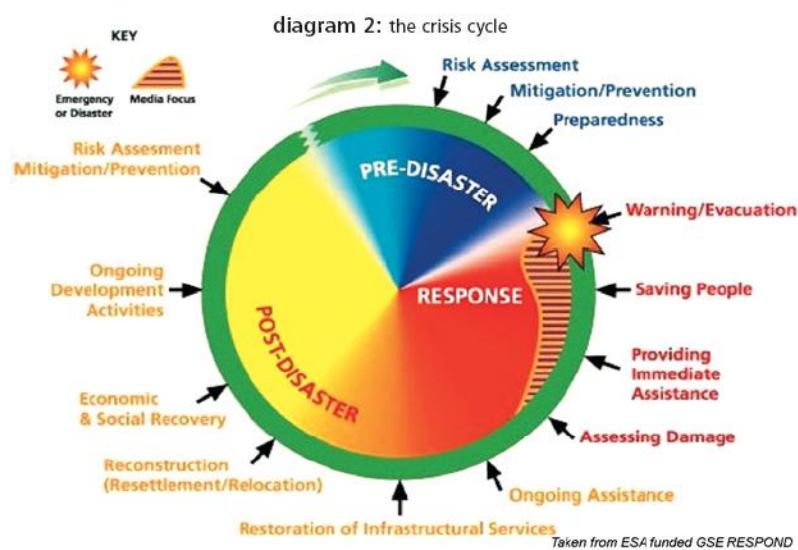
sharing among EU countries, NATO and OSN and would increase effectiveness of reactions to extraordinary events. First of all it would secure better cooperation of relief intervention, prevention and averting damages occurred at extraordinary events.

Key words:

crisis management, crisis planning, security, risk, FMEA

1 KRÍZOVÝ MANAŽMENT V PÔSOBNOSTI MZV a EZ SR

Súbor činností organizačných zložiek zameraných na organizovanie, riadenie a vykonávanie činností v krízových situáciách sa nazýva krízovým manažmentom. V plánovacej fáze pred vznikom krízovej situácie sa rozpracovávajú činnosti zamerané na monitorovanie, analýzu a vyhodnocovanie bezpečnostných rizík, ako aj na prijímanie preventívnych opatrení a na plánovanie reakcie na špecifické situácie. Krízovým plánovaním a jeho pravidelným preskúšavaním a hodnotením sa zabezpečuje pripravenosť výkonných zložiek MZV a EZ SR na zdolávanie krízových situácií, znižuje sa pravdepodobnosť a miera ich možných následkov na život, zdravie a majetok pracovníkov MZV a EZ SR v zahraničí. V roku 2011 bol M. Barnierom [1] vytvorený kolobeh krízovej situácie, ktorý začína krízovou situáciou a končí obnovou. (obr. 1).

Obrázok 1 Kolobeh krízy podľa Barniera

Na základe zákona o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy MZV a EZ SR zabezpečuje a riadi činnosť zastupiteľských úradov Slovenskej republiky (ZÚ SR) v zahraničí [2], ktoré sú zriaďované v súlade s Viedenským dohovorom o diplomatických stykoch [3] MZV a EZ SR a ZÚ SR pravidelne monitorujú a vyhodnocujú bezpečnostnú situáciu v zahraničí za účelom ochrany zdravia, života a majetku. Vyhodnotenie zároveň slúži aj ako podklad pre spracovávanie cestovných odporúčaní MZV a EZ SR pre slovenských občanov.

V súčasnosti využívané metódy monitorovania a vyhodnocovania bezpečnostnej situácie na MZV a EZ SR sú:

- a) subjektívne so znalosťou a pozorovaním prostredia, predvídaním na základe pravdepodobnostného modelu,
- b) subjektívne s porovnávaním vlastných záverov o stave bezpečnostnej situácie s inými krajinami, napr. s USA, GB,
- c) na základe udalostí, ktoré už vznikli (deduktívnou metódou),
- d) bodovou metódou využívanou pri vyhodnotení fyzickej a objektivej bezpečnosti [4].

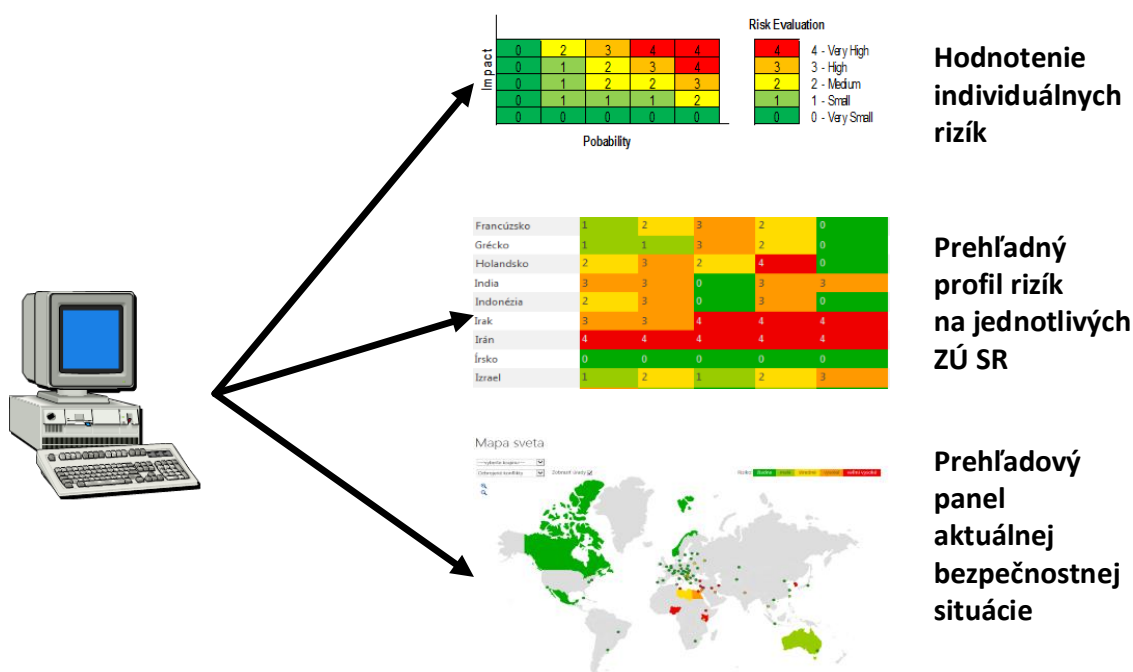
V prípade vzniku krízovej situácie v určitej krajine alebo regióne sveta dochádza k aktivovaniu zložiek reakcie v pôsobnosti MZV a EZ SR na riešenie vzniknutej situácie, k aktivovaniu komunikácie a koordinácie činností medzi jednotlivými výkonnými zložkami v rámci MZV a EZ SR ako aj mimo MZV a EZ SR a k zabezpečeniu informovanosti určených osôb a verejnosti. Po ukončení krízovej situácie sa vyhodnotia činnosti zložiek reakcie. Na základe získaných skúseností sa prehodnocujú a aktualizujú preventívne opatrenia, ako aj plány reakcie a postupy jednotlivých zložiek. Pravidelným vyhodnocovaním bezpečnostnej situácie sa MZV a EZ SR zaoberá na zasadnutiach Situačného centra MZV a EZ SR (SITCEN) a dočasného medzirezortného situačného centra (D-SITCEN). Bezpečnostná situácia vo svete je takisto vyhodnocovaná na zasadnutiach Bezpečnostnej rady SR [5].

2 VÝBER ANALYTICKEJ METÓDY FMEA/FMECA

Vyhodnocovania bezpečnostnej situácie na ZÚ SR v zahraničí je využitím poznatkov z analytickej metódy FMEA [6]. Metódou FMEA (Failure Mode and Effects Analysis) sa analyzujú potencionálne poruchy a ich následky. Metódu FMEA možno rozšíriť na realizáciu analýzy príčin, následkov a kritickosti porúch FMECA (Failure Mode, Effect and Critical Analysis), pričom v postupe FMECA sa každá identifikovaná porucha hodnotí kombinovaným vplyvom pravdepodobnosti výskytu a závažnosti následkov. Písmeno „C“ označuje kritickosť. Ide o matematickú, číselnú metódu, ktorej výsledkom je súčin pravdepodobnosti vzniku ohrozenia a predpokladanej miery jeho dôsledku. Na základe výšky rizika, vyplývajúceho z konkrétneho ohrozenia, sa nastavujú primerané preventívne opatrenia na elimináciu alebo zmiernenie pravdepodobnosti a miery dopadu daného rizika na zdravie a životy osôb, prípadne ich majetok. Cieľom FMEA je vyhodnotenie dôsledkov a postupnosti javov pre každý zistený priebeh poruchy prvku spôsobený akoukoľvek príčinou na rôznych funkčných úrovniach. Určenie významnosti dôsledku poruchy prvku s ohľadom na správne vykonávanie určitej funkcie, s uvažovaním dôsledku poruchy prvku pri zohľadnení vopred zvolených kritérií. Klasifikovať zistené poruchy podľa toho a za akých podmienok je ich možné diagnostikovať. Výsledkom je určenie ukazovateľov významnosti a pravdepodobnosti poruchy.

3 PORTÁL KRÍZOVÉHO MANAŽMENTU MZV a EZ SR

Portál krízového manažmentu MZV a EZ SR (obr. 2) je interný nástroj MZV a EZ SR na vyhodnocovanie aktuálnych bezpečnostných hrozieb v mieste daného ZÚ SR s dopadmi na aktíva ZÚ SR (zamestnancov, budovu, majetok, financie, informácie). Služi ako zdroj informácií pre činnosť SITCEN, OPCEN, Národného bezpečnostného analytického centra (NBAC), Bezpečnostnú radu SR, Krízový štáb MZV a EZ SR, pre včasné prijatie preventívnych opatrení a vypracovanie plánov reakcie adekvátnych identifikovaným ohrozeniam a rizikám. Je systémovým nástrojom pre jednotný postup vyhodnocovania aktuálnej bezpečnostnej situácie v danej krajine a pre riadenie krízových situácií. Účelom takéhoto riešenia je elektronizácia procesov ako aj zvýšenie kvality informácií potrebných pre činnosť prvkov krízového riadenia na MZV a EZ SR.

Obrázok 2 Portál krízového manažmentu MZV a EZ SR

Úlohou ZÚ SR je posúdiť bezpečnostnú situáciu vo vzťahu k ZÚ SR, v krajine pôsobenia a v priakreditovaných krajinách. ZÚ SR identifikujú ohrozenia a pre identifikované ohrozenia určia pravdepodobnosť prejavu konkrétneho ohrozenia v danom čase zodpovedaním pomocných otázok (obr. 3). Na základe individuálneho posúdenia sa určí možný reálny dopad na aktíva na ZÚ SR. Aktívom je čokoľvek čo má hodnotu (život, zdravie, majetok, informácie, technické prostriedky). Na základe identifikovaného ohrozenia, pravdepodobnosti a spôsobu jeho prejavu v danom čase vo vzťahu k aktívam sa vypočíta riziko. Všeobecné matematické vyjadrenie rizika je súčin pravdepodobnosti vzniku a dôsledku nežiaducej udalosti ($R = P \times D$). Riziko je potencionálna možnosť narušenia bezpečnosti systému, objektu alebo procesu. Kvalitatívne a kvantitatívne vyjadrenie ohrozenia je odvodené z konkrétnej hrozby a pravdepodobnosti, že dôjde k strate, poškodeniu či zničeniu aktív. Dôsledok

nežiaducej udalosti je vyjadrený ako miera jej dopadu na aktíva v navrhnutých 5 typoch hrozieb (prírodné, technické, sociálne, asymetrické a ozbrojený konflikt). Veľkosť rizika je vyhodnotená matematicky a následne transformovaná do číselnej a grafickej stupnice pre prezentáciu rizika v prehľadovom profile rizík a na paneli aktuálnej bezpečnostnej situácie na jednotlivých ZÚ SR. Výhodou grafického znázornenia je rýchly prehľad a zistenie rizikových oblastí.

Na základe matematického vyjadrenia hodnoty rizika sa určujú preventívne opatrenia, ktorými je možné ovplyvniť hodnotu rizika. Cieľom rozhodovacieho procesu je prijatie a realizácia takých preventívnych opatrení, ktorými je možné riziko odstrániť alebo zmierniť na akceptovateľnú úroveň pri ekonomicky prijateľných nákladoch.

Súčasný matematický model je využívaný predovšetkým na identifikáciu hrozieb a vyhodnocovanie rizík vyplývajúcich z identifikovaných hrozieb s dopadom na aktíva ZÚ SR. Predpokladá sa však jeho doplnenie o expertné funkcie pre odporúčanie preventívnych opatrení na báze analytického vyhodnocovania nákladov a prínosov jednotlivých preventívnych opatrení na účinné zníženie hodnoty rizík, o funkcie pre hodnotenie kvality implementácie preventívnych opatrení a ďalšiu funkcionalitu. Matematický model je možné doplniť aj o posudzovanie vzájomných korelácií medzi jednotlivými opatreniami (bezpečnostnými mechanizmami) a ich príspevkami k zníženiu hodnôt viacerých rizík. V neposlednom rade sa uvažuje o implementácii podporných funkcií ako je napríklad systém na sledovanie a vyhodnocovanie dlhodobých trendov vývoja hrozieb, alebo systém rýchleho varovania, ktorý by mal byť prepojený na systém automatického hromadného vyrozumievania MZV a EZ SR, apod.

- Prírodné hrozby v mieste ZÚ 1
- Technické hrozby na ZÚ alebo v mieste ZÚ 2
- Sociálne hrozby v mieste ZÚ 1
- Asymetrické hrozby, ciele násilie voči ZÚ 2
- Ozbrojené konflikty v mieste ZÚ 3

Ohrozenie	Pravdepodobnosť ohrozenia				Miera možného dopadu					Hodnota rizika
	Existencia zdroja	Existencia motivácie	Výskyt v minulosti	Aktuálna pravdepodobnosť	Zamestnanci / osoby	Budova a pozemok	Finančné prostriedky	Technické prostriedky	Informácie	
5.1 Vojnový konflikt - vnútorný (občianska vojna)	existuje	3 - áno, určite existuje	1 - áno, 1-2x v uplynulých 5-ich rokoch	76-99%	1 - ľahké zranenia	2 - väčšie poškodenie	0 - bez straty	0 - bez poškodenia	1 - obmedzená dostupnosť informácií	3
5.2 Vojnový konflikt - vonkajší (útočná / obranná vojna)	existuje	3 - áno, určite existuje	1 - áno, 1-2x v uplynulých 5-ich rokoch	76-99%	0 - bez zranenia	1 - malé poškodenie	0 - bez straty	0 - bez poškodenia	0 - stále dostupnosť informácií	2
Stupňovanie politického napätia medzi susediacimi krajinami (napr. nepriateľské vyhlásenia verejných činiteľov, mediálna kampaň, ap.)	existuje	3 - áno, určite existuje	1 - áno, 1-2x v uplynulých 5-ich rokoch	76-99%	0 - bez zranenia	1 - malé poškodenie	0 - bez straty	0 - bez poškodenia	0 - stále dostupnosť informácií	2
Stupňovanie vojenských aktivít (zvyšenie výdavkov na vyzbrojovanie/prezbrojovanie armády, testy nových vojenských technológií, rozsiahle alebo neobvyklé armádne cvičenia)	existuje	3 - áno, určite existuje	1 - áno, 1-2x v uplynulých 5-ich rokoch	76-99%	0 - bez zranenia	1 - malé poškodenie	1 - čiastočná strata	1 - malé poškodenie	0 - stále dostupnosť informácií	2

Obrázok 3 Katalóg hrozieb/ohrození

Prínosom Portálu krízového manažmentu MZV a EZ SR (PKM) je jednotný postup vyhodnocovania bezpečnostnej situácie na ZÚ SR a v regiónoch sveta. Elektronický zber údajov zabezpečuje aktuálnosť údajov zo všetkých ZÚ SR v rovnakom čase. Zapojením viacerých organizačných zložiek MZV a EZ SR do hodnotiaceho procesu sa zvýši objektivita posúdenia bezpečnostnej situácie. Implementáciou PKM sa výrazne zvyšuje kvalita fungovania krízového plánovania na MZV a EZ SR/ZÚ SR, vytvára sa priestor pre možnosť zamerať sa viac na minimalizáciu a prevenciu vzniku možných krízových situácií a PKM prináša úplne novú kvalitu informácií pre rozhodovacie procesy v rámci krízového riadenia. Informácie z PKM môžu využívať rôzne pracovné skupiny alebo poradné orgány MZV a EZ SR.

4 SPOLUPRÁCA V OBLASTI RIEŠENIA KRÍZOVEJ SITUÁCIE S ČLENSKÝMI KRAJINAMI EÚ, NATO A V RÁMCI OSN

V záujme každej krajiny má byť ochrana obyvateľstva pred mimoriadnymi udalosťami, pretože môže vzniknúť nepredvídané vplyvom živeľnej pohromy, technickej alebo technologickej havárie, prevádzkovej poruchy, prípadne úmyselného konania človeka. Dochádza k ohrozeniu života, zdravia, životného prostredia. Vstupom SR do EÚ sa povinnosť ZÚ SR rozšírila o povinnosť postarať sa i o občanov členských krajín EÚ, ak o to požiadajú. Občania členských krajín EÚ majú v tretích krajinách rovnaké právo na pomoc a ochranu počas krízových situácií [7]. V prípade,

ak slovenskí občania nemajú dostupný zastupiteľský úrad Slovenskej republiky, môžu o pomoc požiadať na diplomatickom či konzulárnom zastúpení inej členskej krajiny EÚ. Otázka spolupráce, pod hlavičkou civilná ochrana je upravená v článku 196 Zmluvy o fungovaní EÚ. V súlade s ochranou pracovníkov diplomatických misií a občanov EÚ je vytvorený mechanizmus Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany. Mechanizmus bol vytvorený v októbri 2001 a je operatívnym nástrojom určeným na zlepšenie pripravenosti a mobilizáciu okamžitej pomoci v prípade katastrofy. Členské krajiny EÚ si v ohrozenej krajine navzájom vymieňajú informácie, týkajúce sa postupu riešenia krízovej situácie. Pravidelne zvolávajú stretnutia na aktualizáciu evakuačných plánov. Zastupiteľské úrady členských krajín EÚ v rizikovej krajine určia členský štát, ktorý bude možnú evakuáciu koordinovať. Zastupiteľské úrady členských krajín EÚ si vedú zoznamy svojich občanov, kontaktné údaje, a informujú ich o postupoch v krízovej situácii. Poskytujú si informácie o leteckých špeciáloch, o voľných miestach a navzájom si pomáhajú.

Krajiny Európskej únie identifikovali civilnú ochranu ako dôležitý bod z dôvodu zvýšenej spolupráce. Cieľom spolupráce je lepšia ochrana ľudí, životného prostredia, majetku a kultúrneho dedičstva v prípade prírodných a iných katastrof, ktoré sa môžu objaviť v krajinách Európskej únie alebo mimo nej. Členské štáty EÚ sa v roku 2001 dohodli postupovať podľa jednotného mechanizmu za účelom maximálneho využitia dostupných zdrojov a tak sa vyhnúť zbytočnému zdvojenému úsiliu.

Diplomatické a konzulárne zastúpenia členských štátov EÚ a delegácie Únie v tretích krajinách spolupracujú, aby zabezpečili dodržiavanie a vykonávanie rozhodnutí, ktoré vymedzujú pozície a činnosť Únie. Samotné vykonávanie usmernení sa ponecháva na rozhodnutie vedúcich misií a konzulárnych úradov podľa miestnych okolností. Delegácie EÚ počas krízových situácií, na žiadosť jedného alebo viacerých členských štátov EÚ a podľa potreby delegácie EÚ poskytnú logistickú podporu misiám členských štátov EÚ. Členské krajiny EÚ prehlbujú spoluprácu výmenou informácií a vypracovaním spoločných hodnotení.

Pri riešení krízových situácií v tretích krajinách postupuje MZV a EZ SR v úzkej súčinnosti s príslušnými orgánmi a inštitúciami Európskej únie a Severoatlantickej aliancie (NATO). Vyplývajú z nich spoločné postupy a úlohy zastupiteľských úradov členských krajín pri koordinovanom riešení krízových situácií v tretích krajinách.

Za účelom dosiahnutia efektívnej komunikácie a spolupráce s EÚ a NATO, v závislosti od typu krízy a v spolupráci so zastupiteľským úradom sa vychádza zo súborov plánov v rámci mechanizmu Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany (EÚ) a Systém reakcie NATO na krízové situácie (NCRS) [8]. Informácie o vývoji v krízových oblastiach a následnej koordinácii krízových aktivít získava zo zdrojov:

4.1 EURÓPSKA ÚNIA (EÚ)

- ERCC (Emergency Response Coordination Centre)
- Základným nástrojom ERCC je CESIS - komunikačný a informačný systém pre mimoriadne situácie
- IPCR (Integrated Political Crisis Response Arrangements) - politická platforma
- CoOL (Consular On Line), do ktorého aktívne prispievajú ČK EÚ

Mechanizmus Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany uľahčuje mobilizáciu nepostrádateľnej pomoci na okamžitú potrebu krajín postihnutých katastrofou. Prínos vychádza zo skúseností pri poskytovaní pomoci predošlých katastrof v rámci i mimo EÚ. Ochrana, ktorú mechanizmus poskytuje sa vzťahuje prednostne na ľudí, ale aj na životné prostredie a majetok vrátane kultúrneho dedičstva, a to pred všetkými druhmi prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou vrátane dôsledkov terorizmu a technologických, radiačných alebo environmentálnych katastrof, znečisťovania morí a akútnych zdravotných mimoriadnych udalostí, ku ktorým dochádza v rámci Únie alebo mimo nej. V prípade dôsledkov teroristických činov a radiačných katastrof sa mechanizmus vzťahuje len na opatrenia týkajúce sa pripravenosti a reakcie.

Cieľom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany je posilňovať spoluprácu medzi Úniou a členskými štátmi a uľahčovať koordináciu v oblasti civilnej ochrany v záujme zlepšenia účinnosti systémov predchádzania prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou, prípravy a reakcie na nich.

4.2 SEVERATLANTICKÁ ALIANCIA (NATO)

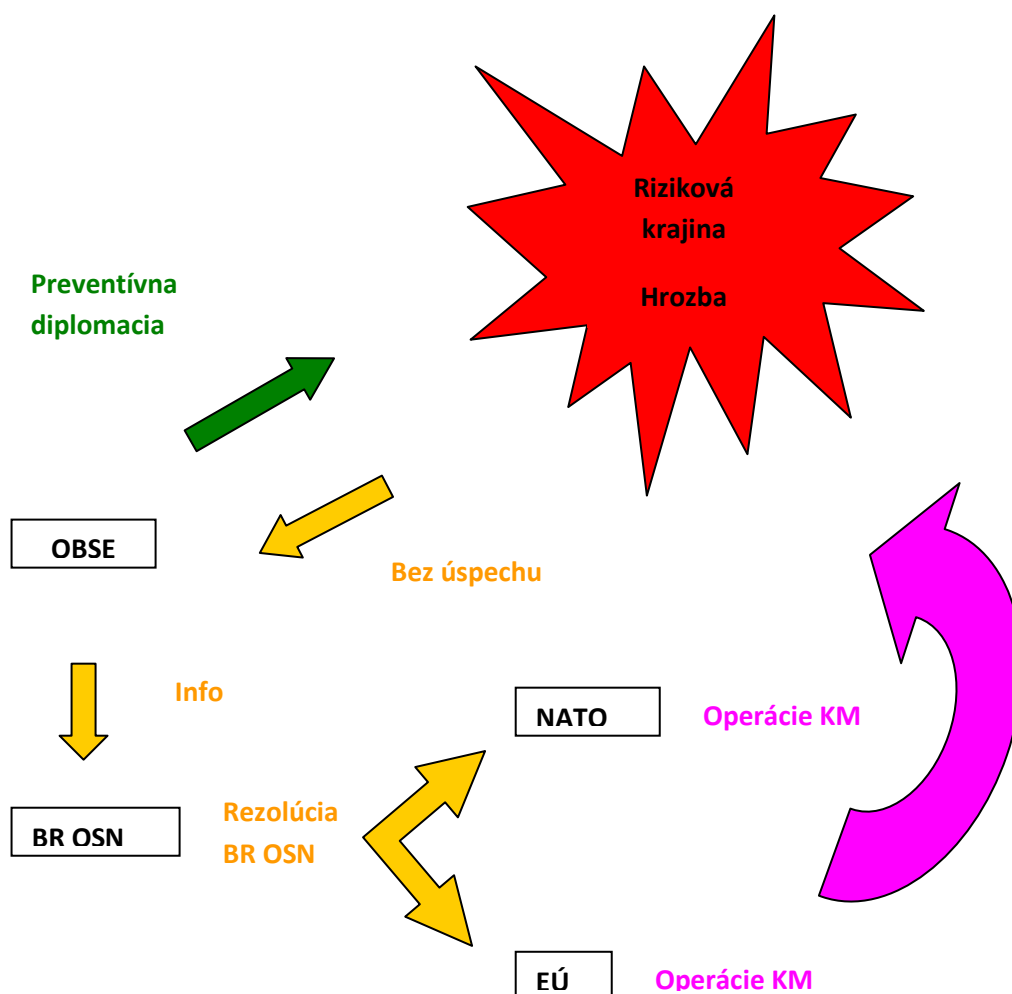
EADRCC (EURO ATLANTIC DISASTER RESPONSE COORDINATION CENTRE) – slúži ako „clearing house“ pri koordinácii pomoci pri katastrofách, spravuje databázu prostriedkov CBRN a v neposlednom rade je organizátorom civilných cvičení a seminárov NATO v oblasti civilného krízového manažmentu.

SITCEN NATO, ktoré slúži ako centrálny bod na prijímanie, výmenu, konzultácie a šírenie spravodajských, vojenských, ekonomických a politických informácií. Plní najmä tieto úlohy:

- funkcia komunikačného centra
- zaisťuje toky a výmenu informácií medzi NATO HQ a členskými krajinami
- udržiava krízové informácie
- monitoruje medzinárodnú situáciu
- zohráva úlohu centrálnej agentúry pre krízový manažment
- podporuje krízový štáb a
- vykonáva brífingy

Organizácia spojených národov (OSN) je univerzálna medzinárodná organizácia medzivládneho charakteru na udržanie medzinárodného mieru a bezpečnosti a na rozvoj hospodárskej, sociálnej a kultúrnej spolupráce. Jej úloha spočíva v zachovaní mieru a posilňovaní bezpečnosti, ochrane a upevňovaní demokracie, rešpektovania ľudských práv a základných slobôd, boji proti organizovanému zločinu a medzinárodnému terorizmu. V prípade účasti OSN zohráva organizácia celkovú koordinačnú úlohu pri záchranných operáciách v tretích krajinách. Cieľom je maximalizovať využívanie dostupných zdrojov a vyhnúť sa zbytočnému zdvojeniu úsilia. Výsledkom je ochrana života osôb.

Grafické znázornenie ako medzinárodné organizácie monitorujú hrozbu vzniku konfliktu až po operáciu krízového manažmentu je zobrazené na obr. 4.

Obrázok 4 Spolupráca BR OSN, OBSE, NATO, EÚ v prípade vzniku krízovej situácie [9]

5 ZÁVER

Výhodou nastaveného spôsobu (PKM) monitorovania a následného vyhodnocovanie bezpečnostnej situácie je zjednotenie spôsobu práce a informačných výstupov od ZÚ SR, vytvorenie podmienok pre objektívne posúdenie bezpečnostnej

situácie a vytvorenie relevantného podkladu pre vypracovanie konkrétneho krízového a pohotovostného plánu ZÚ SR k jednotlivým ohrozeniam. Grafické a farebné rozlíšenie bezpečnostnej situácie zaručí rýchlu a prehľadnú orientáciu. Zlepší sa fungovanie krízového manažmentu na MZV a EZ SR a ZÚ SR Navrhnutý spôsob je dlhodobovo využiteľný a nezávislý od organizačných alebo iných zmien na MZV a EZ SR. Takýto elektronický systém MZV a EZ SR vytvára priestor pre spoluprácu s inými členskými krajinami EÚ v danej oblasti, vzájomné porovnávanie nadobudnutých skúseností a sledovanie vývoja bezpečnostnej situácie v širšom meradle. Pozitívom je výmena skúseností medzi ZÚ SR napr. pri vypracovávaní preventívnych opatrení a krízových plánov, ako aj v širšej informovanosti o spôsoboch riešenia obdobných incidentov prostredníctvom databázy skúseností (Lessons Learnt). Monitorovaním, vyhodnocovaním bezpečnostných situácií ako aj vzájomnou výmenou informácií medzi MZV a EZ SR, zastupiteľským úradom SR s členskými krajinami EÚ, NATO a OSN sa zvyšuje efektivita reakcií na mimoriadne udalosti. Plánovanie a prevencia je dôležitou súčasťou krízového manažmentu. Cieľom rôznych mechanizmov je budovanie rýchlejšej reakcie na mimoriadnu udalosť.

LITERATÚRA

- [1] Barnier, M., For a European civil protection force: Europe aid, Dostupné na internet:
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/031006barnier_/031006barnier_en.pdf
- [2] Článok 2, § 14 Zákona 575/2001 Z. z. o organizácii štátnej správy, Dostupné na:
http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=242744
- [3] Viedenský dohovor o diplomatických stykoch 1961, Dostupné na internete:
http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf
- [4] Viedenský dohovor o diplomatických stykoch 1961, Dostupné na internete:
http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf
- [5] Zákon č.110/2004 Z.z. o fungovaní Bezpečnostnej rady SR v čase mieru
- [6] FULLWOOD, R.: *Probabilistic Safety Assessment in the Chemical and Nuclear Industries*, USA 2000, ISBN 0-7506-7298-0, pp. 99-100
- [7] Rozhodnutie zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli v rámci zasadnutia Rady z 19. decembra 1995 o ochrane občanov Európskej únie prostredníctvom diplomatických a konzulárnych zastúpení (č. 95/553/ES)
- [8] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1313./2013/EÚ zo 17. decembra 2013 o mechanizme Európskej únie v oblasti civilnej ochrany
- [9] Filip, S., Spolupráca EÚ s OSN, NATO a OBSE v oblasti krízového manažmentu, dostupné na internete:
http://ww.cvmpsvr.sk/projekty/8/Spolupraca_EU_s_OSN_vobasti_KM.ppt

Článok recenzovali dvaja nezávislí recenzenti.